همزمان با سفر هیات فنی عربستان به مشهد بررسی می شود

تحولات پرشتاب تنش‌زدایی میان تهران و ریاض

گروه بین الملل - هیات فنی عربستان سعودی در ادامه سفر به ایران روز جمعه مورخ ۲۵ فروردین ۱۴۰۲ برای بازدید از سرکنسولگری عربستان در مشهد مقدس و بررسی نحوه بازگشایی آن به مشهد سفر کرد. این هیات عربستانی در فرودگاه بین المللی شهید هاشمی نژاد مورد استقبال محمد بهشتی منفرد، رئیس دفتر نمایندگی وزارت امورخارجه در خراسان رضوی قرار گرفت.

تلاش تهران بر این است که تا قبل از فرارسیدن ایام حج تمتع و تا اواخر ماه شوال، فعالیت سفارت ایران در ریاض و سرکنسولگری کشورمان در جده نیز از سرگرفته شود

بهشتی منفرد ضمن خوش‌آمدگویی به هیات عربستان سعودی ابراز امیدواری کرد که با فعال شدن نمایندگی‌های سیاسی دوکشور، روابط این دو کشور مهم و مسلمان در منطقه گسترش یابد و اتباع دو کشور ایران و عربستان بتوانند چون گذشته به جمهوری اسلامی ایران سفر کنند.

در این دیدار «ناصر بن عوض آل غنوم» رئیس هیات سعودی از استقبال گرم مسئولان وزارت خارجه ایران و تسهیل روند سفر هیات عربستان به ایران تقدیر و تشکر کرد. وی اظهار امیدواری کرد که احیای روابط میان دو کشو بزرگ مسلمان در منطقه موجب خیر و برکت و افزایش همکاریها میان کشورهای منطقه شود.

گفتنی است، هیات عربستان سعودی در هفته گذشته از سفارت و اماکن دیپلماتیک خود در تهران بازدید کرد و متقابلا هیات فنی جمهوری اسلامی ایران برای ایجاد مقدمات بازگشایی سفارت ایران در ریاض، کنسولگری کشورمان در جده و دفتر نمایندگی کشورمان نزد سازمان کنفرانس اسلامی به عربستان سعودی سفر کرد.

سفر هیات عربستانی به مشهد برای بازگشایی کنسول گری

در همین رابطه محمد بهشتی منفرد در گفت‌وگو با ایسنا درخصوص تاریخ دقیق بازگشایی کنسولگری عربستان در مشهد اظهار کرد: ایران و عربستان آنقدر برای بازگشایی اماکن دیپلماتیک خود در خاک یکدیگر جدی هستند که با توجه به زمانبر بودن آماده‌سازی ساختمان‌های موجود، در تلاشند یکی از هتل‌های مشهد به عنوان مکانی موقت برای انجام فعالیت‌های کنسولی انتخاب شود و هیاتی از عربستان با استقرار در این هتل فعالیت‌های خود را آغاز کند.

وی افزود: هیات سعودی امروز در ادامه سفر روز جمعه خود به مشهد، بازدیدی از هتل‌ها به عمل آورد تا هتلی را به عنوان مکان موقت انتخاب و با توجه به توافقات انجام شده، هرچه سریع‌تر هیات دیپلماتیک و کنسولی عربستان در این مکان مستقر شود.

لازم به ذکر است در دیدارهای صورت گرفته بهشتی منفرد ضمن خوش‌آمدگویی به ناصر ابن عوض آل غنوم و همراهان و ابراز خرسندی از ملاقات با ایشان ابراز امیدواری کرد، تا پس از سفر هیات سعودی به جمهوری اسلامی ایران در آینده نزدیک شاهد حضور سفیر و سرکنسول عربستان در تهران و مشهد باشیم و با فعال شدن نمایندگی‌های سیاسی ایران عربستان، روابط این ۲ کشور مسلمان بیش از پیش گسترش یابد.

وی افزود: به زودی زوار عربستانی برای زیارت حضرت امام رضا(ع) که نزد ما ایرانیان و مسلمانان جهان بسیار محترم است، به مشهد خواهند آمد و زوار ایرانی نیز برای حج تمتع و عمره و زیارت مرقد شریف حضرت نبی اکرم(ص) عازم مکه مکرمه و مدینه منوره خواهند شد.

همچنین ان‌شاالله شاهد بازگشایی سفارت و سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران تا قبل از حج تمتع در ریاض و جده خواهیم بود. ما سفر شما و هیات ایرانی برای بازگشایی سفارت و سرکنسولگری‌های ۲ کشور در ماه مبارک رمضان را به فال نیک گرفته و انشاءالله شاهد برکات آن در آینده نزدیک خواهیم بود.

در ادامه این دیدار ناصر بن عوض آل غنوم، رئیس هیات سعودی نیز اظهار کرد: از حسن استقبال در تهران و مشهد بسیار سپاسگزاریم. برای تعامل مجدد در خصوص ویزا، باید ارتباط جدی داشته باشیم. افتتاح مجدد سفارت در ریاض و تهران و سرکنسولگری در مشهد و جده بسیار باعث خرسندی است. در سفر به مشهد، بازدید از محل و ساختمان سرکنسولگری را بعد از هفت سال در برنامه کاری داریم. محل اسکان و اقامت را نیز بازدید خواهیم نمود. این سفر در ماه مبارک رمضان صورت گرفته است و باعث خیر و برکت است و بعد از چند روز از مشهد مستقیم به وطنمان بازمی‌گردیم. ما منتظر ورود زوار و تجار ایرانی به عربستان هستیم.

وی در ادامه ابراز امیدواری کرد که پس از سفر هیات‌های فنی ایران و عربستان، روابط این ۲ کشور برادر و مسلمان در بخش‌های فرهنگی و اقتصادی نیز توسعه یابد و زمینه سفر اتباع ۲ کشور به ویژه ایرانیان جهت سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره و شرکت در مراسم حج فراهم شود.

در پایان این دیدار بهشتی منفرد بیان کرد: ما هم با تمام امکانات آماده همکاری باشما هستیم و اختیار و انتخاب محل برای کار و اقامت را به جنابعالی و هیات همراه واگذار می‌کنیم. احتمالا برای شروع هرچه سریعتر فعالیت نمایندگی‌های ۲ کشور باید محل موقتی را انتخاب نمایید چراکه آماده‌سازی اماکن قبلی زمانبر است.

ممنوعیت سفر شهروندان عربستان به ایران برداشته شد

بازگشت شهروندان عربستانی به ایران پس از هفت سال ممنوعیت و بازگشایی سفارتخانه‌های دو کشور، قطعیت پیدا کرده است. رییس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی ایران نیز از اراده عربستان برای برقراری پرواز مستقیم به ایران و ازسرگیری و تسهیل سفرها به‌زودی خبر داده است.

در همین رابطه حرمت‌الله رفیعی در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به امضاء بیانیه مشترک ایران و عربستان برای ازسرگیری روابط و بازگشایی سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های ایران و عربستان، اظهار کرد: روابط ایران و عربستان تقریبا پس از هفت سال، درحال برقراری است. یکی از مطالبات بخش خصوصی در تمام این سال‌ها، برقراری دوباره روابط ایران و عربستان و گسترش رفت و آمد بین دو کشور بوده است. پس از امضاء بیانیه مشترک، نیز دیدارهای خوبی با موضوع برقراری مسیر هوایی مستقیم بین دو کشور انجام شده و مذاکرات و توافق‌های اولیه‌ای درباره برقراری پرواز مستقیم بین برخی شهرهای ایران و عربستان صورت گرفته و به نظر می‌رسد که طرف مقابل خیلی جدی و با اراده است و دولت‌ها هم مصمم هستند.

به گفته او، برقراری پرواز مستقیم در مسیر دمام ـ مشهد و تهران، از جمله موضوع این مذاکرات بوده است و احتمالا بزودی این مسیر هوایی مستقیم بین دو کشور برقرار شود.

رفیعی با اشاره به قطع رابطه عربستان و تاثیر آن بر روابط گردشگری دو کشور و توقف سفر شیعیان به ایران، اظهار کرد: با توجه به ممنوعیت مسافرتی که از سوی عربستان در سال‌های نخست قطع رابطه دیپلماتیک ایجاد شد، بخش زیادی از عربستانی‌ها امکان سفر به ایران را از دست دادند، البته در سال‌های مؤخر بعضی از شهروندان عربستانی از طریق کشورهای دیگر به ایران سفر کردند.

او گفت: عربستان در موضوع گردشگری بسیار جدی عمل می‌کند، پیش‌بینی می‌شود با امضاء بیانیه مشترک بین دو کشور و بازگشایی سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های ایران و عربستان، سوای روابط زیارتی، تعاملات گردشگری دو کشور نیز گسترش یابد و رفت‌وآمد مسافران و گردشگران بین ایران و عربستان با ویزای توریستی آسان شود. حتی این احتمال می‌رود با ویزای توریستی عربستان امکان سفرهای زیارتی مثل عمره برای شهروندان ایرانی نیز فراهم شود؛ چرا که عربستان درحال حاضر این امتیاز را برای دیگر شهروندان جهان قائل شده است.

رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی ایران درباره تغییراتی که در سطح روابط توریستی ایران با دیگر کشورهای عربی پیش‌بینی شده است، اظهار کرد: یقینا پس از عادی شدن روابط ایران و عربستان، دیگر کشورهای عربی که روابطشان را با ایران به سطح ضعیفی رسانده بودند، به سرعت به حالت قبل بازمی‌گردند و به نظر می‌رسد این فرایند چندان زمان‌بر نباشد.

روابط دیپلماتیک ایران و عربستان از ژانویه ۲۰۱۶ (۱۳۹۴) پس از اعتراض به اعدام «شیخ نمر»، روحانی شیعه در عربستان و تعرض به سفارت و کنسولگری‌های این کشور در مشهد و تهران، قطع شد. متعاقب آن کشورهای بحرین، سودان، جیبوتی و سومالی روابط خود را با ایران قطع کردند و کویت، قطر و اردن نیز سفرای خود را فراخواندند و امارات هم سطح نمایندگی خود را به کاردار کاهش داد.

عربستان پس از آن در بیانیه‌ای رسمی تأکید کرد که سفر شهروندانش به ایران ممنوع است. مدیرکل اداره گذرنامه عربستان به اتباع این کشور هشدار داد: «بدون مجوز این اداره، شهروندان عربستانی حق سفر به یمن، سوریه، اراضی اشغالی تحت کنترل رژیم صهیونیستی، تایلند و ایران را ندارند.»

با وجود این هشدار و جریمه مالی، برخی شهروندان عربستانی از طریق کویت و یا امارات همچنان به ایران سفر می‌کردند که بیشترین انگیزه آن‌ها نیز سفر زیارتی به مشهد بود، در سال ۲۰۲۰ (۱۴۰۰) امور خارجه عربستان بار دیگر اخطار داد: «عبور از کشور سوم برای رسیدن به کشورهای ممنوعه، یا داشتن مُهر ورود و خروج این شش کشور، «جرم» است.»

عربستان این ممنوعیت را متوجه شهروندان کویت، امارات، بحرین و دیگر کشورهای عربی هم‌پیمان با خود نیز دانست.

با توقف سفر شهروندان عربستانی به ایران، سرمایه‌گذاران عرب نیز پروژه‌هایی که در برخی شهرهای ایران از جمله مشهد آغاز کرده بودند، نیمه‌کاره رها کرده و یا به شرکای ایرانی خود واگذار کردند.

پس از آن، هتلداران شهر مشهد که یکی از اصلی‌ترین مقاصد این دسته از گردشگران بودند، معترف شدند که خسارت مالی سنگینی را به علت توقف سفر شهروندان کشورهای عربی به ویژه عربستانی‌ها متحمل شده‌اند و رییس اتحادیه هتلداران خراسان رضوی نیز از به فروش گذاشته شدن ۷۰ هتل در شهر مشهد خبر داد.

بنابر اظهارات هتلداران شهر مشهد تا پیش از برقراری این ممنوعیت و قطع روابط تهران و ریاض و تیره شدن فضای سیاسی میان ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس، مشهد هر سال میزبان حدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار گردشگر از کشورهای عربی بود و شرکت‌های بحرینی و عربستانی بیش از ۱۰ هتل ۴ و ۵ ستاره را به صورت سالانه در مشهد اجاره می‌کردند.

بنا به اظهارات مسئولان گردشگری نیز ایران از سال ۱۳۹۵ به بعد حدود ۵۰ درصد از بازار گردشگری کشورهای عربی و حاشیه خلیج فارس را از دست داده بود و در سال‌هایی شمار سفر گردشگران عربستانی به ایران نیز صفر شده بود.

اکنون در بیانیه مشترکی که بین ایران و عربستان امضا شده، به طور مشخص تاکید شده است که «دو طرف توافق کردند نمایندگی‌های دو کشور در زمان مورد توافق، بازگشایی شود و اقدامات لازم را برای گشایش سفارتخانه‌های دو کشور در ریاض و تهران و سرکنسولگری‌های این دو کشور در جده و مشهد صورت دهند.»

همچنین «دو طرف توافق کردند هماهنگی‌های لازم را میان هیأت‌های فنی برای بررسی راه‌های گسترش همکاری میان دو کشور، از جمله از سرگیری پروازها و سفرهای متقابل هیأت‌های رسمی و بخش خصوصی، تسهیل اعطای روادید برای شهروندان دو کشور از جمله روادید عمره، ادامه دهند.»

به دنبال این توافق انجام شده میان تهران و ریاض در چین برای از سرگیری روابط، روز شنبه ۱۹ فروردین ماه ۱۴۰۲، یک هیات فنی از عربستان برای بازدید از سفارت این کشور در تهران و بررسی مکانیزم بازگشایی آن و همچنین بازگشایی کنسولگری عربستان در مشهد، به تهران سفر کرد و متقابلا یک هیأت از ایران به عربستان سفر کرد و درهای سفارت ایران در شهر ریاض پس از هفت سال گشوده شد. مدیرکل خلیج فارس وزارت خارجه که از او به عنوام سفیر احتمالی ایران در عربستان نام برده شده است نیز گفت: «تلاش تهران بر این است که تا قبل از فرارسیدن ایام حج تمتع و تا اواخر ماه شوال، فعالیت سفارت ایران در ریاض و سرکنسولگری کشورمان در جده نیز از سرگرفته شود.»

اخبار

تداوم رایزنی‌های وزیران خارجه ایران و آذربایجان

حسین امیرعبداللهیان و جیحون بایرامف، وزرای امور خارجه ایران و جمهوری آذربایجان امشب سومین دور مذاکرات تلفنی خود را در خصوص آخرین تحولات مناسبات دوجانبه انجام‌دادند.

در این دور از گفت وگوها طرفین پیگیری توافقات فیمابین دو کشور را مورد تاکید قرار دادند.

استمرار دیدار وزرای خارجه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان در پایتخت های دو کشور از جمله موضوعات در دستور کار مشترک است. در این گفت‌وگو، طرفین بر تداوم رایزنی های مقامات دو کشور تاکید کردند.

ترور نافرجام نخست وزیر ژاپن

فومیو کیشیدا، نخست‌وزیر ژاپن پس از انفجار در مکان سخنرانی‌اش در غرب این کشور بدون اینکه آسیبی دیده باشد به خارج از محل منتقل شد.

به گزارش رسانه‌های ژاپن انفجار روز شنبه در حالی صورت گرفت که فومیو کیشیدا در چهارچوب کارزار انتخاباتی حزبش برای ایراد سخنرانی در بندری در غرب این کشور آماده می‌شد. بنا به همین گزارش‌ها به نظر می‌رسد یک شیء که شبیه «بمب دودزا» بود به محل سخنرانی پرتاب شده باشد.

به گزارش یورونیوز، در این حادثه نه به حاضران آسیبی وارد شد و نه محل سخنرانی خسارت دید. نخست‌وزیر ژاپن پس از وقوع انفجار به کمک محافظان و همراهانش به خارج از محل انتقال یافت و اکنون فعالیت‌هایش را از سر گرفته است.

نیروهای امنیتی یک فرد مظنون را در محل حادثه در بندر سایکازاکی بازداشت کردند. پلیس ژاپن و مقام‌های رسمی این کشور هنوز درباره حادثه روز شنبه در این بندر اظهارنظر رسمی نکرده‌اند.

فومیو کیشیدا برای حمایت از نامزد حزب لیبرال دموکرات در انتخابات میان‌دوره‌ای پیش‌رو به بندر سایکازاکی سفر کرده است. ژاپن پس از ترور شینزو آبه، نخست‌وزیر پیشین این کشور در جریان تبلیغات انتخاباتی تدابیر امنیتی برای محافظت از شخصیت‌های عالی‌رتبه سیاسی را افزایش داده است. حادثه روز شنبه در بندر سایکازاکی در حالی روی داد که ژاپن هم‌اکنون میزبان نشست وزرای کشورهای عضو گروه هفت است و نشست سران این گروه نیز قرار است ماه آینده در هیروشیما برگزار شود.

توافق انصارالله با هیات سعودی

گروه انصارالله یمن اعلام کرد، با طرف عربستانی و هیئت مذاکره کننده این کشور بر ادامه «فضای آرام و باقی ماندن ارتباطات به قوت خود» توافق کرده است.

به گزارش شبکه المسیره، محمد عبدالسلام، سخنگوی گروه انصارالله یمن اظهار کرد: دور مذاکرات با هیئت عربستان را با حضور میانجی‌گر عمانی در صنعا به پایان رساندیم و فضای مذاکرات مثبت و جدی بود. عبدالسلام اضافه کرد: بر ادامه حفظ فضاهای آرام کنونی شامل آتش بس و نیز حفظ ارتباطات به قوت خود توافق کردیم.

او ادامه داد: ما وارد مذاکراتی بسیار دشوار و متعدد شدیم و مسائل سخت و مرتبط با هم در پرونده‌های انسانی، نظامی و سیاسی را بررسی کردیم و در برخی پرونده‌ها پیشرفت‌هایی را به دست آوردیم. سخنگوی انصارالله یمن به پرونده‌های دیگری که تکمیل نشده، اشاره کرد و گفت، هیئت عربستانی برای رایزنی‌های بیشتر صنعا را ترک کرد. این در حالی است که ریاض هنوز بیانیه‌ای درباره اظهارات عبدالسلام منتشر نکرده است. طبق گفته یک منبع سیاسی و آگاه به روند مذاکرات، عصر پنج‌شنبه هیئت عربستان و عمان بعد از سفری شش روزه که مذاکراتی با انصارالله یمن با هدف بررسی راه‌های برقراری صلح در این کشور انجام دادند، صنعا را ترک کردند. یمن بعد از تسلط انصارالله بر صنعا و تعدادی از استان‌ها در پایان سال ۲۰۱۴ شاهد مداخلات خارجی و ورود ائتلافی نظامی به سرکردگی عربستان به جنگی ویرانگر علیه این کشور بوده است.

اخبار

آمریکا دست از تشویق جنگ در اوکراین بردارد

رئیس جمهوری برزیل گذشته (شنبه) در سومین روز سفرش به چین تاکید کرد، آمریکا باید دست از تشویق به جنگ در اوکراین برداشته و شروع به صحبت درباره صلح کند.

به گزارش العربیه نیوز، لوئیس ایناسیو لولا داسیلوا، رئیس جمهوری برزیل در خاتمه سفر سه روزه خود به پکن و بعد از دیداری که با شی جینپینگ، رئیس جمهوری چین در این شهر داشت، به خبرنگاران گفت: "لازم است آمریکا تشویق به جنگ را متوقف کرده و شروع به گفتگو درباره صلح کند، همچنین لازم است اتحادیه اروپا هم شروع به گفتگو درباره صلح کند."

رئیس جمهوری برزیل در ادامه صحبت‌هایش گفت، به این ترتیب جامعه بین‌المللی خواهد توانست ولادیمیر پوتین، رئیس فدراسیون روسیه و ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهوری اوکراین را قانع کند که صلح به نفع کل جهان است.

رئیس جمهوری برزیل چین را به مقصد امارات متحده عربی ترک کرد.

لولا داسیلوا همزمان در یک سیاست متوازن‌کننده همچنین به دنبال نزدیک‌تر کردن روابط دولت خود با واشنگتن است. سفر اخیر او به چین بعد از سفری که او در ماه فوریه گذشته به آمریکا و دیدارش با جو بایدن، رئیس جمهوری این کشور داشت، رخ داد.

چین و برزیل بر خلاف قدرت‌های غربی تحریمی علیه روسیه در ارتباط با جنگ اوکراین وضع نکرده و هر دو به دنبال موضع‌گیری به عنوان میانجی‌گر به منظور دستیابی به صلح بوده‌اند.

پمپئو از نامزدی در انتخابات انصراف داد

مایک پمپئو، وزیر امور خارجه سابق آمریکا اعلام کرد، قصد نامزدی برای انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۴ این کشور را ندارد.

به گزارش ایسنا، مایک پمپئو ، وزیر امور خارجه سابق آمریکا که چند وقت پیش گمانه‌زنی‌هایی درباره نامزدی احتمالی او برای انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۴ این کشور مطرح بود در مصاحبه‌ای با شبکه فاکس نیوز بیان داشت، تصمیمش برای نامزد نشدن در انتخابات ۲۰۲۴ تصمیمی عمیقا شخصی است که او و همسرش، سوزان، اتخاذ کردند. او در ماه‌های اخیر سفرهایی به چند ایالتی که شامل مرحله رای گیری اولیه انتخابات آمریکا می‌شوند، داشته است. پمپئو در مصاحبه خود اظهار کرد، دونالد ترامپ، رئیس جمهوری سابق آمریکا تاثیری در تصمیم او نداشته اما او کنایه‌هایی را به این رئیس جمهور سابق آمریکا که زمانی در کابینه دولتش در مقام مدیر سازمان سیا و وزیر امور خارجه کار کرده، وارد کرد.

پمپئو در صحبت‌هایش درباره اینکه آیا از نامزد خاصی در رقابت مقدماتی تعیین نامزد ریاست جمهوری حزب جمهوری خواه برای سال ۲۰۲۴ حمایت می‌کند یا خیر گفت، منتظر است ببیند که وضعیت چطور پیش می‌رود و احتمالا در این رقابت از ترامپ حمایت نخواهد کرد.

وی افزود: می‌خواهم شخصی را پیدا کنم که نه فقط قادر به صحبت درباره مسائل مهم برای هر خانواده در آمریکا باشد بلکه همچنین بتواند عملا یک سازمان و یک تیم که قادر به تحقق این مسائل برای مردم آمریکا باشد درست کند. این چیزی است که برای من مهم است. و هنگامی که بفهمم این شخص درست چه کسی است مثل رویه همیشگی زندگی ام از او حمایت کرده و هر آنچه بتوانم برای کمک به او انجام خواهم داد. پمپئو که در دوران دولت ترامپ از متحدان نزدیک این رئیس جمهور سابق آمریکا بود، اولین فردی در آمریکا است که هم به عنوان مدیر سازمان سیا و هم به عنوان وزیر امور خارجه خدمت کرده است. او قبلا نماینده حوزه چهارم ایالت کانزاس در کنگره آمریکا بود، اما برای پیوستن به دولت ترامپ، این سمت را ترک کرد.

چه چیز می‌تواند جلوی ریاست جمهوری دوباره ترامپ را بگیرد؟

دونالد ترامپ باز هم می‌خواهد رئیس جمهوری شود. اما روزی نیست که خبری از محکومیت‌های احتمالی وی در مجامع قضایی شنیده نشود و وکلای او با اتهامات تازه‌ای دست و پنجه نرم نکنند. پرونده رییس جمهور سابق آنقدر قطور شده که شاید عده‌ای فکر کنند همین‌ها کلکش را خواهند کند و این مجری سابق مسابقات کشتی کج آمریکایی، آرزوی دیدار دوباره کاخ سفید را به گور خواهد برد. اما آیا چنین است؟

ساعات پایانی روز پنجشنبه به وقت نیویورک بود که دونالد ترامپ از دومین جلسه رسیدگی به پرونده کلاهبرداری خود و فرزندانش خارج شد، پرونده‌ای که در صورت محکومیت، به غرامت ۲۵۰ میلیون دلاری و ممنوعیت از فعالیت تجاری ترامپ و سازمانش در ایالت نیویورک منجر خواهد شد.

یکی دو هفته قبل هم این رئیس جمهوری سابق آمریکا رسما در دادگاه حاضر، انگشت‌نگاری و تفهیم اتهام شد، اما در پرونده‌ای مجزا. او به جعل اسناد مالی و پرداخت حق‌السکوت به یک بازیگر فیلم‌های پورن متهم شده است.

کمی بیشتر از دو سال قبل هم کنگره آمریکا ترامپ را برای دومین بار و این بار به دلیل تهییج هوادارانش به حمله به ساختمان کنگره در ششم ژانویه، استیضاح کرد.

اما با وجود همه اتهامات و تخلفات بالقوه و بالفعل، این رئیس جمهوری پیشین آمریکا اعلام کرده که در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ حاضر خواهد شد و باور دارد که پیروز می‌شود و ظاهرا طبق قانون هیچ کدام از سلسله پرونده‌های قضایی او نیز نمی‌تواند مانع نامزدی‌اش در انتخابات شود.

در ایالات متحده، نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری شدن چندان پیچیده و دشوار نیست. کافی است در آمریکا به دنیا آمده، ۳۵ سال سن داشته و دست‌کم ۱۴ سال شهروند این کشور بوده باشید.

بر اساس قوانین انتخاباتی این کشور، محکومیت در مجامع قضایی و در پرونده‌های گوناگون، مانع راه شما برای شرکت در انتخابات ریاست‌جمهوری نخواهند بود. شما حتی می‌توانید از داخل زندان، رئیس‌جمهوری آمریکا باشید!

اما بخش کوتاهی از قانون اساسی این کشور به مواردی پرداخته که رد صلاحیت نامزدها را در پی خواهد داشت. در بخشی از متن متمم چهاردهم قانون اساسی آمریکا آمده است: «شخصی که به عنوان یکی از مقامات ایالات متحده ... برای حمایت از قانون اساسی ایالات متحده قبلاً سوگند ادا کرده باشد، ولی بعداً علیه ایالت خود شورش کند یا به دشمنان وابسته آن یاری دهد، نمی‌تواند ... هر گونه سمت کشوری و لشکری را در ایالات متحده یا درهر یک از ایالات آن تصدی کند».

به گزارش ایسنا، اینجاست که ماجرای شورش ششم ژانویه دوباره شنیدنی می‌شود، شش ژانویه ۲۰۲۱، روزی که ترامپ هوادارنش را به ساختمان کنگره سرازیر کرد تا از تایید پیروزی جو بایدن در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۰ جلوگیری کنند.

راه اصلی شکست ترامپ نه محکومیت در پرونده حق‌السکوت به بازیگر فیلم‌های پورن است و نه شکست در پرونده ۲۵۰ میلیون دلاری در مقابل دادستان کل نیویورک که می‌خواهد سازمان ترامپ را از این ایالت بیرون کند. راه جلوگیری از شرکت دونالد ترامپ در انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا این است که او به شورش علیه کشورش محکوم شود. اما این آنقدرها هم ساده نیست.

نخست باید دید که آیا وقایع ششم ژانویه ۲۰۲۱ مصداق شورش هستند؟

بسیاری از فرهنگ‌های لغت، شورش را به عنوان یک قیام خشونت‌آمیز علیه دولت تعریف کرده‌اند. گرچه در ششم ژانویه شاهد خشونت بودیم، اما آیا این کافی است؟ فارغ از این، در مورد واژه «قیام»، می‌توان گفت که تمامی تظاهرکنندگان خواهان سرنگون کردن دولت نبودند. بسیاری از آن‌ها صرفا می‌خواستند تایید نتیجه انتخابات را به تعویق بیاندازند.

از سوی دیگر، این بخش از قانون در پی جنگ داخلی آمریکا در ۱۸۶۵ تصویب شد و اشاره‌اش به شورش و قیام، احتمالا چیزی در حد همان "جنگ داخلی" است که بیش از چهار سال به طول انجامید و نزدیک به ۶۲۰ هزار کشته داشت. باید دید که آیا تنظیم‌کنندگان این قانون یورش ششم ژانویه به کنگره را «شورش» می‌نامند یا نه؟

اما آنچه تا اینجا گفته شد، همه پیچیدگی ماجرا نیست. بیایید فرض کنیم که دادگاه در بررسی‌های خود، وقایع ششم ژانویه را «خشونت‌آمیز» پنداشته و مصداق شورش بداند. اما آیا این لزوما بدین معناست که شخص ترامپ شورش کرده است؟ آیا فراخوان ترامپ برای جمع شدن هوادارانش و یورش به سمت ساختمان کنگره آمریکا، مصداق شورش توسط شخص دونالد ترامپ است؟ اگر پاسخ دادگاه به این پرسش هم مثبت باشد، ترامپ را از حضور در انتخابات منع خواهد کرد.

با این حال، این پایان راه ترامپ نخواهد بود. بخش سوم متمم چهاردهم قانون اساسی آمریکا که در ابتدا به آن اشاره کردیم، یک جمله دیگر را هم در خود جای داده که جانی تازه به احتمال نامزدی دوباره ترامپ می‌بخشد: «کنگره می‌تواند با رای دو سوم اعضای هر یک از دو مجلس، به عدم صلاحیت فرد مذکور پایان دهد».

این یعنی اگر همه موارد فوق‌الذکر بر خلاف تمایل ترامپ پیش رفته، او در دادگاه به شورش متهم شده و از شرکت در انتخابات ریاست‌جمهوری منع شود، موافقت دو سوم اعضای مجلس نمایندگان و مجلس سنای آمریکا کافی است تا این ممنوعیت لغو شود.

اما گفتنی است که کنترل مجلس نمایندگان امروز در دست حزب متبوع ترامپ (حزب جمهوری‌خواه) است و مجلس سنا هم با اختلاف ناچیزی در کنترل دموکرات‌هاست. به هر رو، این جدی‌ترین احتمال برای شرکت نکردن ترامپ در انتخابات ریاست‌جمهوری سال آینده آمریکاست؛ اما شرکت در انتخابات و شکست خوردن از رقیب دموکرات هم یکی دیگر از راه‌هایی است که به ریاست‌جمهوری ترامپ ختم نمی‌شود و با توجه به پرونده‌های متعدد قضایی و دادگاه‌هایی که ترامپ این روزها با آن‌ها روبروست، این گزینه هم چندان دور از ذهن نیست.

روی هم رفته شاید نتوان راه ترامپ در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ آمریکا را مسدود دانست، اما بی‌شک می‌توان گفت که این راه هموار نخواهد بود.